

Visie op breed evalueren

Breed evalueren betekent door verschillende soorten evaluatie in kaart brengen wat een leerling al kan. Bij brede evaluatie kijkt men naar de leerling in zijn geheel: alle sterktes en zwaktes, alle talenten en mogelijkheden worden bekeken vanuit verschillende perspectieven, op verschillende momenten, met verschillende evaluatie-instrumenten en in verschillende situaties.

Dit is geen taak van één enkele leerkracht. Het is een meerwaarde wanneer breed evalueren aansluit bij de visie van het hele schoolteam. Breed evalueren gebeurt idealiter in samenwerking met zowel leerkrachten als leerlingen als ouders.

Het stimuleert bovendien het reflecterend vermogen van zowel leerkrachten als leerlingen. Leerkrachten stellen de eigen onderwijspraktijk vaker in vraag en leerlingen worden bij de evaluatie actief betrokken, wat hun leerproces ten goede komt. (*info van Onderwijs Vlaanderen*)

WAAROM evalueren we?

Evaluatie is leren van het verleden om toe te passen in de toekomst.

Evalueren doe je als leerkracht voortdurend, met het doel de leerling te begeleiden naar een volgende ontwikkelingsstap binnen de leerlijn of om het leren zelf te gaan bekijken/beoordelen.

- Door evaluatie wensen we de **'brede' ontwikkeling** en het leerproces van kinderen te ondersteunen. We leggen ons niet alleen toe op intellectuele vorming. Het gaat veel breder. Behalve naar kennisopbouw streven we ook naar sociaal-emotionele, affectieve, technische, sportieve, culturele (muzische) en religieuze ontwikkeling. We hebben aandacht voor gezondheidsopvoeding en relationele vorming. We willen **'hoofd, hart en handen'** aanspreken.
- Ontwikkeling of groei (leerwinst) van leerlingen opvolgen: **Evaluatie** van leerlingen is een **proces** waarbij we de leerlingen zo goed mogelijk **observeren** om tot een algemeen beeld te komen en verder te **begeleiden**. We hebben als doelstelling leerlingen te laten groeien. Op school ontdekken leerlingen wie ze zijn, wat ze kunnen en waar ze kunnen in groeien. Ze verleggen grenzen op vele vlakken. In de ignatiaanse traditie wordt dit verbonden met het Latijnse woord 'magis' of 'meer'.
- We geven leerlingen feedback op het leren: Evalueren is geen eindpunt maar een deel van het **leerproces**. Terugblikken op ervaringen en erover **reflecteren** maken deel uit van de ignatiaanse pedagogie. Reflectie krijgt een plaats in klasactiviteiten maar is bovendien een rode draad doorheen het hele schoolleven.
- Evalueren is belangrijk om na te gaan of onze **vooropgestelde doelen bereikt** zijn. Van hieruit vertrekken we om doelgericht te differentiëren: ofwel zetten we een stap terug ofwel vooruit.
- Op onze school vinden we het belangrijk dat leerlingen **nadenken over zichzelf**. Leerlingen kunnen zichzelf inschatten om bv. nadien te werken in de groepen van het meersporenbeleid.
- Evaluatie is nodig om de **beginsituatie** na te gaan, zowel op leerling- als op klasniveau.

- Evaluatie en rapportering is nodig als **communicatie**: we willen ouders een duidelijk beeld geven over de resultaten en evolutie van hun kind.
Deze evaluatie van de ontwikkeling van het kind, kan zowel mondeling (bv. op oudercontact) als schriftelijk (bv. via mail, agenda, rapport) gerapporteerd worden aan de ouders.
- Er is steeds communicatie binnen het team rond evaluatiebeleid/rapporteringsbeleid (op PV's). Onze visie wordt **gedragen door de hele school**.
- Er is een belangrijke link tussen evaluatie en de **zorg** die we onze kinderen bieden.
We gebruiken de observatie- en evaluatiegegevens om de zorg voor een leerling of klasgroep bij te sturen. Naast een uitgebreide brede basiszorg willen wij als school inzetten op verhoogde zorg en uitbreiding van zorg door o.a. gebruik van redelijke aanpassingen afgestemd per leerling, curriculumdifferentiatie voor leerlingen die nood hebben aan een apart leertraject, e.d.
- We willen de **kwaliteit** van ons onderwijs **bijsturen** in functie van de leerlingen, de context en het leerplan.
- We evalueren om leerlingen te **oriënteren in hun verdere schoolloopbaan**.

We willen in kaart brengen:

- Waar de leerling staat.
- Welke de volgende te ondernemen stappen zijn.
- Welke evolutie de leerling maakt.

WAT evalueren we?

- Leerstof: kennis wordt via vooropgestelde doelen geëvalueerd in toetsen.
- Vaardigheden: handelingen, deze worden meestal geëvalueerd tijdens les- en doe-activiteiten.
- Houdingen en attitudes: hoofd – hart – handen vb. smiley's en persoonlijke tekstjes op het rapport.
- Welbevinden op school en in de klas tijdens de kindgesprekken.

We willen onze kinderen zo breed mogelijk evalueren, niet alleen op hun kennis maar op alle doelen vanuit het leerplan ZILL (persoons- en cultuurgebonden doelen).

Volgende genormeerde testen nemen we af in de kleuterschool:

- Rekenbegriptest (Dudal) (begin 3de kleuterklas) (Eind 3de kleuterklas nemen we opnieuw de test van begin af, bij kleuters die in D en E scoren)
- Schoolrijpheidstest 'Toetertest' (midden 3de kleuterklas)

Drie keer per jaar geven de leerkrachten elke kleuter kleurenscores (groen, oranje, rood) in het KVS-systeem. Kleuters met oranje en rode scores worden verder intenser opgevolgd en begeleid. Het observatiesysteem wordt ingevuld aan de hand van zelfgemaakte kijkwijzers, gebaseerd op het ZILL-leerplan.

Volgende genormeerde toetsen worden afgenomen in onze lagere school:

AVI – technisch lezen / Begrijpend Lezen

De AVI-toetskaarten zijn een onderdeel van het LVS-systeem. De testen worden afgenomen door de leerlingenbeleider en/of klasleerkracht.

LVS – Spelling en Wiskunde

Dit leerlingvolgsysteem werd ontwikkeld door de Vrije-CLB-koepel vzw, de koepelorganisatie van de Vrije Centra voor leerlingenbegeleiding. Met deze signaleringstoetsen worden de leerlingen gevolgd bij hun vooruitgang in de belangrijkste leerstofdomeinen. Wij hanteren op onze school de onderdelen wiskunde en spelling. De testresultaten geven een beeld van de klasgroep en worden vergeleken met de normgroep aan de hand van percentielen en zones. De toetsen worden afgenomen door de klasleerkracht. De testen worden afgenomen begin en midden schooljaar.

SALTO

SALTO staat voor 'Screeningsinstrument Aanvang Lager Onderwijs Taalvaardigheid'. Met deze test peilen we naar de taalvaardigheid Nederlands van de leerlingen bij de start van het eerste leerjaar.

Er wordt nagegaan of leerlingen voldoende taalvaardig zijn om eenvoudige instructies, vragen en mededelingen te begrijpen. Uit de resultaten blijkt welke leerlingen extra ondersteuning nodig hebben voor taalvaardigheid. De school kan de resultaten ook aanwenden om haar taalbeleid verder mee te ontwikkelen.

Interdiocesane Proeven (IDP-proeven)

Deze testen worden afgenomen in het vierde en zesde leerjaar en bieden evaluatie voor zes leergebieden aan: Frans, Mens & maatschappij, Muzische Vorming, Nederlands, Wetenschappen & Techniek en Wiskunde. De proeven worden online afgenomen. Er worden jaarlijks drie deelgebieden geëvalueerd. De resultaten worden samengevat in toegankelijke en bruikbare rapporten. Zo kunnen scholen aan interne kwaliteitsontwikkeling doen. Een deelnemende school kan afleiden hoe ze scoort in vergelijking met scholen met een soortgelijke leerlingenpopulatie, met Vlaanderen en de referentiegroep. Leerlingen worden breed geëvalueerd. Het is een waardevolle aanvulling bij alle andere bevindingen over een leerling maar ook om de kwaliteitsontwikkeling van onze school in kaart te brengen en bij te sturen.

Bevraging leerlingen

Welbevinden en betrokkenheid wordt gemeten aan de hand van de enquête aangeboden door de onderwijsinspectie. Deze worden afgenomen in het vierde, vijfde en zesde leerjaar.

Het geeft ons een beeld en een extra bron om verder te werken aan een goed klimaat op onze school.

HOE evalueren we?

Tijdens een gesprek in de klas, bij een groepswerk, tijdens leeractiviteiten waarbij de leerling zich bewust of onbewust bijstuurt, kortom tijdens het hele leerproces wordt voortdurend geëvalueerd.

We evalueren leerlingen door...

- Informatie te verzamelen van het vooropgestelde doel. Dit om na te gaan in hoeverre en op welke manier de vooropgestelde doelen bereikt zijn. Dit doen we via observatie, kringgesprek, meespelen, gevoelsmeter, huiswerk, taken, groepswerk, kindgesprekken, zelfevaluatie, info van op de speelplaats, pre-mdo en mdo, oudercontacten, overgangsgesprekken, gesprekken met ouders/ondersteuners/begeleiders/..., verschillende soorten toetsen (herhalingstoetsen, driltoetsen, genormeerde en gestandaardiseerde toetsen, parate kennis toetsen, onverwacht of door te studeren, ...) enz. We proberen hier goed en fout los te laten maar bekijken de groei van de kinderen. We verzamelen de mogelijke data/informatie op verschillende momenten, in verschillende contexten en in relatie met verschillende personen.
- Door te beoordelen analyseren en interpreteren we de evaluatiegegevens en kennen we een waarde oordeel toe aan de prestatie van een leerling of leerlingengroep: dit doen we via het ontleden van onze informatie bv. via punten geven, smileys, stickers, gesprekjes, evaluatieformulieren, getuigschrift, ... Beoordelingen kunnen zowel mondeling als schriftelijk, steeds met de bedoeling kinderen vooruit te helpen in hun ontwikkeling. De beoordeling is enerzijds formatief om de leerling te ondersteunen in zijn of haar ontwikkeling. Anderzijds is de evaluatie soms summatief om een oordeel te vellen met het oog op doorstroming, oriëntering of getuigschrift. De beoordeling/feedback moet ontwikkelingsgericht zijn, kinderen moeten hiermee aan de slag kunnen.
- Op basis van de analyse zal je handelen in functie van de ontwikkeling van de leerling. Wat heeft de ll nodig om verder te groeien? Welke doelen stel ik voorop voor de leerling? Hoe houd ik in mijn onderwijs rekening met de specifieke onderwijsbehoeften van die leerling? Bv door extra materiaal, een stapje terug, extra uitdagen, differentiëren, ...
- We denken na hoe we ervoor kunnen zorgen dat de gegevens die we beoordeeld hebben, gecommuniceerd worden naar alle betrokken partijen? Communicatie naar leerlingen, ouders, collega's, andere betrokkenen zoals CLB, ondersteuners, ... We focussen ons hierbij op de groei en de vorderingen.

Dit is een cyclisch proces, het stopt niet, het blijft doorlopen.

Productevaluatie:

- Vakgebonden resultaten.
- Nagaan hoever een leerling of klasgroep staat.
- Onderwijspraktijk aanpassen en verder opvolgen indien nodig (vb. verlengde instructie, aandachtspunten markeren, gebruik van hulpmiddelen, e.d.)

Procesevaluatie:

- Via observatie en het verzamelen van gegevens (vb.: huistaken, werkjes in de klas, meespelen, medewerking in de klas, e.d.) nagaan of de leerlingen goed bezig zijn, de vorderingen bekijken en een conclusie daaruit trekken voor volgende stappen in het leertraject.

Harde evaluatie:

Elk rapport is een weergave van doelen en cijfers van gegeven toetsen van cultuur- en persoonsgebonden ontwikkelvelden.

Zachte evaluatie:

Het meespelen met kleuters zijn waardevolle evaluatiemomenten.
Mondelinge en schriftelijke feedback zijn belangrijk in de groei en ontwikkeling van onze kinderen.
Waarderen, pluimen uitdelen, samenwerking beoordelen, ...

Kindgesprekken:

In het schooljaar 2019-2020 heeft de werkgroep welbevinden bekeken hoe we kindgesprekken kunnen implementeren. In het schooljaar 2020-2021 zijn we gestart met kindgesprekken vanaf de derde kleuterklas. We vinden welbevinden en betrokkenheid van onze kinderen een prioriteit.

Heen- en weerschriftje en **agenda** (bv. bij melding van een bepaald gedrag) maar ook een babbel aan de schoolpoort, telefoongesprek, bericht, ... zijn belangrijke momenten om info door te geven aan onze ouders.

Uitleg over ons rapport:

- Zie brieven voor ouders (uitleg over het rapport per klas/graad)
- Het rapport (lager) is begrijpbaar voor de leerlingen en de ouders. Indien nodig is er een toelichting. (blad met uitleg)
- We hebben er bewust voor gekozen om voor elk cultuurgebonden ontwikkelveld punten te geven. Deze punten worden geduid met de nodige uitleg. Ook voor muzische vorming kiezen we ervoor om met punten te werken aangezien we dit vak als even belangrijk beschouwen. Sommige kinderen kunnen hierdoor dit talent ook in de kijker zetten.
- Om een correcter beeld te krijgen van het kind ten opzichte van de klasgroep, kiezen we ervoor de mediaan te gebruiken.
- Rapport is geen verrassing meer. De invulling ervan werd reeds gecommuniceerd.
- Verbeterde toetsen, met nodige feedback, gaan mee naar huis ter ondertekening.

WIE evalueert?

De leerkracht evalueert de leerlingen.

Leerlingen kunnen elkaar ook evalueren.

Zelfevaluatie (zowel leerlingen als leerkracht).

Ook andere collega's evaluatie laten bekijken om een brede kijk te hebben op een leerling.

Ondersteuner.

CLB.

Ouders.

WANNEER wordt er geëvalueerd?

Constante evaluatie – niet enkel op rapport maar ook in werkboeken, mondeling,....

Tussentijds evalueren om te zien of iedereen mee is: waar moet ik bijspringen?

Het rapport is maar een deel van onze rapportering.

Kleuter: tijd geven om te experimenteren, pas dan evalueren.

Onverwacht, na een leeruitstap, na een afgewerkt thema,...

Tijdens observatie.

Extra evaluatiemoment voor zorgkinderen of kinderen die extra uitdaging nodig hebben.

WAAROM wordt er geëvalueerd?

Feedback is een bron van informatie die een leerling kan gebruiken om het de volgende keer beter te doen: samen onderzoeken hoe een leerling denkt en samen nadenken hoe hij of zij het anders had kunnen doen. Feedback wordt meteen gegeven op toetsen of opdrachten. Het zorgt ervoor dat de leerling niet afknapt maar gemotiveerd blijft om verder te doen. Sinds schooljaar 2019-2020 werken we hierrond.

Om beginsituatie in te schatten en aan te passen.

Om de evolutie in kaart te brengen.

Wie heeft remediëring nodig? Wie meer uitdaging?

Dient er bepaalde info herhaald te worden of verder uitgediept?

Voor de leerkracht zelf om eigen aanpak aan te pakken.

Resultaten geven een beeld wie welk doel heeft bereikt en waar geremedieerd moet worden.

Om duidelijke informatie te geven aan de ouders – is het doel bereikt?

Link naar ons opvoedingsproject:

De hele mens vormen

Ons onderwijs legt zich toe op de vorming van de hele persoon. Wij spreken over Bekwaam, Bewust en Bewogen. Je zou ook kunnen zeggen: hoofd, hart, handen. Dit betekent dat ook onze evaluatie een beeld moet schetsen van de hele persoon. We spreken over brede evaluatie.

Vertrouwen geven

We moeten er wel over waken om niet te veel te testen, om niet alles in cijfers proberen te vatten. Ignatiaanse vorming beoogt immers tal van niet-kwantificeerbare doelstellingen (die te maken hebben met 'menswording' bijvoorbeeld).

In ons project is vertrouwen de hoeksteen van de schoolcultuur.

We geloven in de groeikracht van elk kind, we geloven in de pedagogie van de hoop. Daarom moeten we een evenwicht zoeken in ons evaluatiebeleid en niet altijd volledig meegaan in de zgn. testcultuur.

Smaak geven en uitdagen

Onze evaluatie moet erop gericht zijn leerlingen te laten groeien, niet om hen te fnuiken in hun groei. Formatieve evaluatie is daarom een belangrijk punt.

Gaandeweg moeten de leerlingen smaak krijgen, goesting krijgen in leren en studeren.

We moeten hen aanmoedigen om blijven te groeien op alle gebieden, om hun grenzen te verleggen.

Via formatieve evaluatie -soms ook wel via summatieve evaluatie- kunnen we hen uitdagen tot meer. Niet om beter te worden dan de anderen maar om de eigen mogelijkheden zo goed mogelijk te ontplooien (met het achterliggende doel zich vandaaruit ten dienste te stellen voor de anderen).

Reflecteren en kritisch kiezen

Een laatste element dat we willen aanhalen rond evaluatie, betreft het kernpunt van ons project: reflecteren en kritisch kiezen.

Terugblikken op ervaringen en erover reflecteren is zowat het zwaartepunt in ons project.

We kunnen dan ook niet anders dan veel aandacht schenken aan zelfevaluatie. Vanuit de ervaring terugkijken, onderzoeken wat al goed gaat en wat nog niet goed gaat is typisch ignatiaans.

Vandaaruit nemen leerlingen weloverwogen keuzes om bij te sturen, extra te oefenen. Wij geloven vanuit de pedagogie van de hoop dat kinderen dit kunnen, natuurlijk moeten wij hen dit gaandeweg leren.